

CHEMISCH WEEKBLAD.

ORGAAN VAN DE NEDERLANDSCHE CHEMISCHE VEREENIGING.

No. 47.

21 November 1914.

11^e Jrg.

INHOUD: Mededeelingen van het Algemeen Bestuur der Nederlandsche Chemische Vereeniging. — Prof. Dr. H. A. LORENTZ, Dr. Willem Anne van Dorp †. — Boekaankondigingen. — Personalía, vacatures, industriële mededeelingen, enz. — E. C. SUTHERLAND, Octrooien. — Vraag en aanbod. — Nederlandsche Bibliografie 1914. — Correspondentie. — Erratum.

Mededeelingen van het Algemeen Bestuur der Nederlandsche Chemische Vereeniging.

Aangenomen als Lid:

H. F. TILLEMA, Rijksnijverheidsconsulent voor de chemisch-pharmaceutische industrie, Paterswolde.

Adresveranderingen:

A. VOSMAER, 32 West 123^d Street, New York.

A. KETTNER, chem. doct., Leor. aan het Lyceum, van Hoornbeekstraat 52, 's Gravenhage.

Dr. G. J. VAN NIEUWENBURG, scheik. ing., Laan van Overvest 52, Delft.

Ledenlijst Chemisch Jaarboekje 1915—1916.

Leden, die hun adres- of positieverandering nog niet aan mij hebben opgegeven, worden uitgenoodigd ditten spoedigste te doen, teneinde de ledenlijst in het Chem. Jaarboekje, dat in den loop van Januari 1915 verschijnt, zoo nauwkeurig mogelijk te doen zijn.

Dr. P. A. MEERBURG, *Secretaris*,

Drift 14, Utrecht.

Dr. WILLEM ANNE VAN DORP †

DOOR

H. A. LORENTZ ¹⁾.

Wij betreuren in WILLEM ANNE VAN DORP, die ons op den dag onzer laatste vergadering (26 September) op 66-jarigen leeftijd ontviel — hij was den 9^{den} December 1847 te Rotterdam geboren — een nauwgezetten en onvermoeid werkzaam scheikundige, die in de ontwikkeling der organische chemie een belangrijk aandeel heeft gehad.

VAN DORP's levensloop en de omstandigheden waarin hij verkeerde, zijn anders geweest dan die van de meesten onzer. Geene Nederlandsche Universiteit heeft hem onder hare leerlingen geteld en later is geene onzer inrichtingen van hooger onderwijs erin geslaagd, hem aan zich te verbinden. Naast zijn wetenschappelijk werk was het niet het onderwijs, maar de industrie, waaraan hij zich gewijd heeft.

Na een kort verblijf aan de toenmalige Polytechnische School te Hannover studeerde hij aan de Universiteiten te Göttingen, Heidelberg en Berlijn, waar hij door mannen als WÖHLER, FITTIG, BUNSEN, BAEYER en LIEBERMANN in het vak zijner keuze werd ingeleid, terwijl hij, wat de natuurkunde betreft, KIRCHHOFF en HELMHOLTZ tot leermeesters had. Den 10^{den} Juni 1871 verwierf hij te Heidelberg den doctoralen graad. Hij was toen reeds eenigen tijd in het laboratorium van LIEBERMANN te Berlijn werkzaam, waaraan hij weldra als eerste assistent verbonden werd. Ook gaf hij als privaattoecent aan de Gewerbe-Akademie een college over gasanalyse, een onderwerp waarmee hij zich onder leiding van BUNSEN vertrouwd had gemaakt.

Van het opgewekte wetenschappelijke leven te Berlijn heeft VAN DORP veel genoten, maar zijn hart trok hem naar Nederland terug en zoo zocht hij hier een aan zijne neigingen passenden werkkring te vinden. Hij slaagde daarin door den aankoop in 1875 van eene affineerderij aan de Baangracht te Amsterdam, die hij tot voor eenige jaren met groote zorgvuldigheid heeft gedreven. Hij verbond daarmee een eenvoudig laboratorium, waarin, zoodra de aan zijne onderneming verbonden werkzaamheden waren afgedaan, zuiver wetenschappelijk onderzoek werd ter hand genomen. Daarbij stond hij echter niet

¹⁾ Toespraak gehouden in de vergadering van 31 October 1914 van de Koninklijke Akademie van Wetenschappen te Amsterdam.

alleen; hij werkte in gestadig overleg met ons tegenwoordig medelid HOOGWERFF, die zich hetzij in het laboratorium van VAN DORP, hetzij in zijne eigen werkplaats, eerst te Rotterdam en later te Delft, met dezelfde vraagstukken bezig hield. De uitkomsten werden in gemeenschappelijke publicaties neergelegd. Zeldzaam voorbeeld van eene hoogst vruchtbare en gedurende een kwart eeuw voortgezette samenwerking van twee in verschillende steden wonende onderzoekers.

Hoewel VAN DORP niet sterk van gestel was, genoot hij, dank zij zijne ingetogen levenswijze, eene goede gezondheid, die hem tot ingespannen arbeid in staat stelde. En ook toen hij Amsterdam verliet en zich te Naarden vestigde, waar hij de beschikking over een klein laboratorium in de Chemische Fabriek „Naarden” had, mocht men nog veel van zijne werkzaamheid verwachten. Die hoop is helaas niet verwezenlijkt; hij bezweek aan een hartlijden dat zich in het begin van 1912 geopenbaard had.

De beteekenis van VAN DORP's werk in bijzonderheden te doen uitkomen, moet ik aan meer bevoegden overlaten. Maar ik mag niet nalaten, den indruk weer te geven, dien de mij door enkele medeleden verstrekte gegevens op mij gemaakt hebben, en mijne bewondering uit te spreken voor de talrijkheid der verkregen uitkomsten en voor de volharding waarmede een opgevat onderzoek in al zijne vertakkingen werd voortgezet en eene eenmaal deugdelijk bevonden methode in vele richtingen werd toegepast.

Zijn eerste onderzoek, waarin hij met LIEBERMANN medewerkte, betrof de cochenille-kleurstof, waaruit hij eene stof verkreeg, die een homoloog van het anthraceen bleek te zijn. Zoo kwam hij er toe, de synthese van deze verbinding en hare homologen ter hand te nemen. Het gelukte hem, het anthraceen door verhitting van een der benzyltoluolen te verkrijgen en zoo tevens de structuur ervan vast te stellen, eene uitkomst die zeer de aandacht trok, zoodat FITTIG bij de bespreking der formule van het anthraceen verklaarde: „Vor Allem spricht für diese Formel die schöne Synthese, welche VAN DORP vor einigen Wochen publicirte”.

Uit zijne onderzoekingen volgde tevens de structuur der benzyltoluolen, terwijl hij, op dezelfde wijze met een xyllderivaat te werk gaande, een homoloog dimethylanthraceen verkreeg.

De methode bestond in eene afscheiding van waterstof door verhitting. VAN DORP kwam nu al spoedig op het denkbeeld, die afscheiding door toevoeging van een gemakkelijk reduceerbaar metaal-

oxyde, b.v. van loodoxyde, te bevorderen. De methode die hij zoo had gevonden, diende hem o.a. voor het onderzoek van verschillende koolwaterstoffen uit de steenkolenteer, waarbij hij het naphtaalzuur bereidde en de structuur daarvan vaststelde. Hij paste haar ook in samenwerking met BEHR o.a. op de tolylphenylketonen toe, waarbij de synthese van het anthrachinon gelukte, en in samenwerking met DE LA HARPE op het fluoreen. Daarbij werd eene gekleurde koolwaterstof verkregen, die gebleken is, de eerste te zijn van de vele jaren later ontdekte groep der fulveenen.

Uit de lange reeks van onderzoeken die wij aan VAN DORP en HOOGWERFF te danken hebben, kan ik slechts enkele grepen doen. Uitgaande van de oxydatie van organische stikstofverbindingen door kaliumpermanganaat in alkalische oplossing, kwamen zij tot eene belangrijke studie van het gedrag der kina-alkaloiden bij die oxydatie en daarna van de pyridinecarboonzuren en van het chinoline. Hieraan sloot zich het onderzoek van het door hen ontdekte isochinoline en de bepaling van de structuur daarvan aan, waarop eene uitvoerige studie van de cyaninekleurstoffen volgde. De onderzoeken over deze verbindingen leidden hen vervolgens tot eene bestudeering der reactie van HOFMANN, die op amiden achtereenvolgens broom en een alkali liet inwerken. Eene door hen ter vermindering van bijreacties in deze methode gebrachte wijziging, bestaande in de toepassing van onderbromigzure alkaliën, is ook in de handen van andere onderzoekers zeer vruchtbaar gebleken. Zij zelf maakten er in vele opzichten met goed gevolg gebruik van, pasten haar ook op imiden toe en kwamen zoo tot eene bereiding van het anthranilzuur, die voor de kunstmatige indigofabricage van groote beteekenis werd.

Ik zou nog op vele andere uitkomsten kunnen wijzen, maar bepaal mij ertoe, U aan de talrijke door hen gemaakte en onderzochte verbindingen van organische zuren met zwavelzuur en van organische zuren onderling te herinneren, alsmede aan de verbindingen van phenolen, ketonen en aldehyden met zwavelzuur en phosphorzuur.

Zowel door de belangrijkheid der resultaten als door de nauwkeurigheid en scherpzinnigheid waarvan het blijk gaf, vond VAN DORP's werk bij zijne vakgenooten groote waardeering. Daarvan getuigde, kort na zijn vertrek naar Nederland, zijne benoeming tot buitenlandsch bestuurslid van de Deutsche Chemische Gesellschaft, later, in 1887, zijne verkiezing in deze Akademie en eindelijk de aanbieding van het eerlidmaatschap der Nederlandsche Chemische Vereeniging.

Ook voor zijne bemoeiingen, voor het *Recueil des travaux chimiques des Pays-Bas et de la Belgique*, waarvan hij vele jaren hoofdredacteur was, zijn de vakgenooten hem dankbaar. En terwijl hij zoo op verschillende wijzen zijne krachten aan de zuivere wetenschap wijdde, bevorderde hij, niet alleen door zijne eigen onderneming, maar o. a. ook als commissaris der Amsterdamsche Chinine-fabriek, de chemische nijverheid.

Warme belangstelling toonde hij ook in het onderwijs. Hij was van 1881 tot 1898 achtereenvolgens lid, secretaris en voorzitter van de commissie van toezicht op het middelbaar onderwijs te Amsterdam, daarna tot 1910 curator van het stedelijk gymnasium en ook vele jaren lid van de commissie van toezicht op de kweekschool voor onderwijzers en onderwijzeressen. De stipte nauwgezetheid waarmede hij deze functiën vervulde, zijn helder en bezadigd oordeel werden zeer op prijs gesteld.

Het lag niet in VAN DORP's aard, op den voorgrond te treden, maar stil en eenvoudig deed hij wat hij te doen vond, en wie met hem in aanraking kwam leerde hem hoogachten als een veelzijdig begaafd, bescheiden en welwillend man. Zoo hebben ook wij hem leeren kennen en zoo zal hij in waardeerende en dankbare herinnering bij ons voortleven.

Boekaankondigingen.

J. J. HOFMAN, Apotheker en apothekers-adsistent. No. 25 van MORK's Beroepsbibliotheek. Dordrecht, 1914.

„Zal er kans zijn”, schrijft Dr. A. S. VAN OVEN ter inleiding van de door hem geredigeerde MORK's Beroepsbibliotheek, „dat de beroepskeuze zóó uitvalt, dat in later jaren de man geschikt blijkt voor den werkkring en omgekeerd de werkkring den man bevredigt, dan moeten wij zorgen, dat onze jongens op de hoogte komen van alle voor- en nadeelen van het beroep, waarover gedacht wordt, dat zij begrijpen wat er van hen geëischt zal worden en waarmee zij zich zullen hebben bezig te houden al de dagen van hun leven.” „En”, zoo voegt hij later aan zijn betoog toe, „de beste wijze om die inlichtingen te bekomen is, zich te wenden tot die personen, die in dat beroep werkzaam zijn”.

Dit alles moge voldoende wezen om het doel en de strekking van bovengenoemde bibliotheek in het algemeen en van het vóór ons liggend deeltje in het bijzonder toe te lichten.

Dat men den Heer J. J. HOFMAN, den voorzitter der Nederlandsche Maatschappij ter bevordering der Pharmacie, bereid heeft gevonden de inlich-

tingen te verstrekken aangaande de beroepskeuze: apotheker en apothekers-assistent, lijkt ons, *althans wat betreft het eerstgenoemd beroep*, een zeer gelukkige.

En inderdaad, de Heer HOFMAN is in het vlot geschreven boekske volkomen geslaagd de voor- en nadeelen, aan die beroepen verbonden, op duidelijke wijze in het licht te stellen en wij kunnen allen, die een loopbaan in deze of gene richting op het oog hebben, niet genoeg aanraden, ook van dit geschrift met aandacht kennis te nemen.

Na een algemeene inleiding, waarin een aantal historische wetenswaardigheden zijn ingevlecht en die eindigt met den wensch, dat een nieuwe wet, waarbij ook de regeling van het apothekersberoep meer in overeenstemming met den tegenwoordigen tijd wordt gebracht, spoedig tot stand moge komen, volghet hoofdstuk, waarin de examens en de opleiding der apothekers ter sprake worden gebracht en waarbij mij alleen de opmerking uit de pen moet, dat de bacteriologie tot dusver in ons vaderland geen verplicht, maar slechts een facultatief leervak voor den a.s. apotheker is!

In het tweede hoofdstuk worden de examens en de opleiding der apothekers-assistenten behandeld, waarbij tevens de in het jaar 1915 nieuw in te voeren examen-eischen worden vermeld.

Hoofdstuk III en IV bespreken achtereenvolgens den werkkring en de vooruitzichten der apothekers en der apothekers-assistenten, terwijl het Vde hoofdstuk aan de vakorganisatie is gewijd.

Ten slotte geeft het laatste hoofdstuk de behandeling der vraag: wat iemand, die zich voorstelt den loopbaan van apotheker of apothekers-assistent te beginnen, zich daarvan mag voorstellen.

Moge het boekje velen als nuttigen raadgever dienen. W. C. DE G.

Fermentforschung. Herausgegeben von EMIL ABDERHALDEN. I. Jahrgang, No. 1. Leipzig 1914, Verlag von S. HIRZEL. 12 Hefte bilden einen Band von etwa 36—42 Bogen zum Preise von 20 Mark.

De prijs der eerste aflevering is op M. 2.— gesteld.

Eigenaardig doet het aan, bij het weten van den fellen strijd, welke ginds gestreden wordt en van de onzegbare ellende, welke die kamp op leven of dood noodzakelijk met zich brengt, een nieuw tijdschrift te zien geboren worden, waarin de overwinningen geboekstaafd zullen worden van een geheel andere, maar ongetwijfeld veel verhevener worsteling, welke ten doel heeft de natuur haar geheimen te ontwringen.

Het pleit ongetwijfeld voor den durf onzer Oostelijke bureu, in dezen tijd en onder de omstandigheden, waarin zij thans verkeerden, de uitgave van een nieuw tijdschrift te beginnen en dat wel des te meer, daar zich hierbij de vraag voordoet, of het verschijnen daarvan wel in een gevoelde behoefte voorziet.

Zeer zeker heeft het voordeel de beschikking te hebben over tijdschriften, welke een zeer klein gebied bewerken, maar te betreuren is het toch, dat hun verschijnen steeds met een niet te onderschatten verlies voor de meer

algemeene tijdschriften gepaard gaat. Trouwens ABDERHALDEN heeft dit zelf ook zeer duidelijk gevoeld, toen hem van de pen moest: „Es ist die Pflicht jedes Forschers darnach zu trachten, dass die Zahl der bestehenden Zeitschriften nicht vermehrt, sondern vielmehr eingeschränkt wird“; en deze uitspraak is volkomen juist.

Nu het tijdschrift er echter eenmaal is, mag gezegd worden, dat het eerste nummer een lezenswaardigen inhoud heeft, die ongetwijfeld ook voor de toekomst veel te verwachten geeft.

Om den lezer een denkbeeld van het tijdschrift, dat zich slechts met het fermentvraagstuk bezig houdt, te geven, kunnen wij niet beter doen, dan hem de inhoudsopgave van deze eerste aflevering te verschaffen:

PREGL, Beiträge zur Methodik des Dialysierverfahrens von E. ABDERHALDEN; DE CRINIS, Dialysierversuche mit der von PREGL vereinfachten und modifizierten Methode von ABDERHALDEN und die klinischen Befunde; ABDERHALDEN, Ergebnisse der Fahndung auf Abwehrfermente bei gleichzeitiger Anwendung verschiedener Methoden; HIRSCH, Die „interferometrische Methode“ zum Studium der Abwehrfermente; ABDERHALDEN, Versuche über die Synthese von Polypeptiden, Peptonen und Proteinen mittels Fermenten; STRAUSS, Untersuchungen über die Wirkung von Abwehrfermenten mittels der VAN SLYKE'schen Mikromethode der Aminostickstoffbestimmung; PAQUIN, Nachweis der Wirkung von Abwehrfermenten durch Enteiweissung mittels Hitzekoagulation und Mikrostickstoffbestimmung im Filtrat; ABDERHALDEN und WILDERMUTH, Eine selbsttätige Registriervorrichtung für polarimetrische Untersuchungen optisch-aktiver Substrate oder solcher, die im Laufe der Umwandlung optisch-aktive Eigenschaften annehmen; KOHLHARDT, Ueber die Wirkung des ABDERHALDEN'schen Krebsserums.

Wij wenschen deze aankondiging te besluiten met een aanhaling van ABDERHALDEN's eigen woorden, welke hij aan het slot zijner inleiding heeft neergezet, te meer omdat wij ze zóó merkwaardig vonden, dat wij den laatsten zin eenige malen moesten herlezen.

„Die Plan, diese Zeitschrift herauszugeben, war gefasst, und alle Vorbereitungen waren getroffen, als der Krieg ausbrach. Es mag manchen verwegen dünken, in dieser grossen Zeit mit einer Zeitschrift auf der Plan zu treten, und doch ist es die Pflicht derjenigen, die dem Vaterland nicht mit der Waffe dienen können, in rastloser Arbeit weiter zu forschen, um auf diese Weise dem allgemeinen Fortschritt zu dienen. Auch die Wissenschaft soll in dieser herrlichen Zeit vorwärts stürmen und sich neue Gebiete erobern!“

W. C. DE G.

Personalialia, vacatures, industriële mededeelingen, enz.

Twentsche Chemische Kring. De kring hield j.l. Zaterdag zijn laatste vergadering in zijn eerste levensjaar. In het geheel werden vier bijeenkomsten gehouden. Het ledental bedraagt 15, n.l. te Almelo: Dr. A. S. VAN NIEROP, te Enschede: Dr. N. H. HOGERVORST, Dr. H. B. HOLSBOER, Dr. A. NOWAK, Dr. K. OCKINGA, Dr. J. F. L. REUDLER, E. SEVEN HZN., Dr.

J. W. TERWEN, J. VERKOREN en G. WESTERHOF, te Goor: D. J. BUNSCHOTEN, te Hengelo: F. M. EYDMAN JR., Dr. F. VAN OOSTROM MEYES en W. A. OCHTMAN, te Oldenzaal: H. F. STRUMPHLER.

Het leesgezelschap van den Kring beschikt over niet minder dan 17 tijdschriften, waarvan 7 op textiel-chemisch gebied; de meeste van deze periodieken worden door de leden ter lezing afgestaan. Secretaris is Dr. J. F. L. REUDLER.

Bij Kon. besl. van 16 Nov. (Stbl. No. 534, 535 en 536) is de uitvoer verboden van pyriet, gasolie, benzine en beenderen.

Een middel om uitbreiding te geven aan de Nederlandsche pharmaceutische en chemische industrie. Onder dezen titel schrijft Prof. VAN DER WIELEN in het Pharm. Weekbl.: „Hoezeer ook leek op het gebied van handel en nijverheid, is dit wel tot mij doorgedrongen, dat slechts zelden de moeilijkheden, verbonden aan de bereiding van een of ander product, de oorzaak waren van het niet gelukken eener industrieele onderneming. In vele gevallen evenwel is de fabrikatie slechts weinig loonend gebleken, doordat het vinden van een goed afzetgebied voor het product zelf of de voornaamste bijproducten niet mogelijk bleek. Gevraagd is b.v., waarom in Nederland slechts in zeer beperkten omvang uit de zoo gemakkelijk uit Nederlandsch Oost-Indië aan te voeren coprah cocosvet wordt gemaakt. Het niet kunnen verkoopen van de cocosperskoek aan onze veehouders, die, met het oog op de hoedanigheid van melk en boter, deze koek niet wenschen te voeren, is hiervan in hoofdzaak de oorzaak. Van sommige in Nederland gefabriceerde stoffen is bij contract de geheele, door hetzelfde contract beperkte, productie overgedragen aan buitenlandsche firma's, zoodat Nederlandsche fabrikaten, tegen hoogen prijs en van een buitenlandsch merk voorzien, in Nederland worden verkocht. Van een aantal kleinere fabrieken bepaalt zich de verkoop der producten tot de naaste omgeving.

Ware het mogelijk, om voor het eene product een voldoende groot afzetgebied, ook en detail, te vinden, voor de producten der kleinere fabriek een uitgebreider sfeer van verkoop, dan zou uitbreiding van bestaande industrieën mogelijk zijn. Uitbreiding van verkoop in het buitenland stuit dikwijls af op de kosten, verbonden aan een eigen vertegenwoordiger, terwijl het opdragen van de belangen van Nederlandsche producenten aan buitenlandsche agenten niet altijd in het voordeel der fabrikanten blijkt te zijn. Wanneer echter een enkel of slechts weinige artikelen de kosten eener eigen vertegenwoordiging niet kunnen dragen, dan zal dit wel het geval kunnen zijn, wanneer de producenten van verschillende artikelen de handen ineen slaan en voor gezamenlijke rekening een vertegenwoordiger uitzenden. Het samengaan van fabrikanten van verschillende artikelen zal op deze wijze ten goede kunnen komen aan de bestaande industrieën, terwijl bovendien de gemeenschappelijke vertegenwoordiger de behoeften zal leeren kennen, die in zijn afzetgebied bestaan aan verwante artikelen, welke tot dusver niet in ons land geproduceerd worden en op deze wijze medewerken tot het in het leven roepen van nieuwe takken van nijverheid.

Het ligt niet op mijn weg, dit denkbeeld nader uit te werken; ik geef het gaarne voor beter, maar meende, nu er een uitgesproken neiging bestaat, de Nederlandsche pharmaceutisch-chemische industrie nieuw leven in te blazen, de aandacht te moeten vestigen op een factor, die van invloed zou kunnen zijn op het slagen van bestaande en komende plannen.”

De „Vox Medicorum” besluit een artikel over „Hollandsche kruidtuinen”, naar aanleiding van een voorstel dienaangaande in de N. R. Ct., aldus:

„Zal men er dus in kunnen slagen, de kweekerijen tot een bedrijf te maken, dat, zooal niet een geldwinning, dan toch een loonnende productie geeft?

„Er is naar onze meening alleen kans op, wanneer van alle kanten medewerking komt.

„Samenwerking van deskundigen van allerlei richting moet er op gericht zijn, om de productie zoo goedkoop mogelijk te maken en de steun van de practiseerende geneeskundigen (veeartsen inbegrepen) en van de pharmaceuten en fabrikanten, die de kruiden als grondstof gebruiken voor hun praeparaten, moet den afzet tot den grootst mogelijken omvang uitbreiden.

„Het zal, naar wij vreezen, onmogelijk blijken, met onze inlandsche artikelen in prijs te concurreeren met wat het buitenland aan de markt kan brengen. Misschien zou dit thans nog wel gelukken, maar wij moeten niet vergeten, dat de omstandigheden van het oogenblik niet blijvend zijn, en dat, naar wij hopen, spoedig de aanvoer weer ongehinderd zal kunnen plaats hebben. Wanneer het plan van Dr. SIKKEL slagen wil, zullen wij ons dus een prijsverhooging moeten laten welgevalen van onze geneeskrachtige kruiden en ook van de praeparaten, die onze chemische fabrieken daaruit bereiden. Maar wij zullen ons daarbij kunnen neerleggen, omdat wij daarbij meer zekerheid zullen hebben, van inderdaad goede en betrouwbare waar te krijgen voor ons geld en dat is een voordeel, dat wij niet te licht mogen achten, want wij kunnen er dan wel zeker van zijn, dat de producten uit de Hollandsche tuinen met Hollandsche zorg en degelijkheid geproduceerd zijn en al willen wij er geen chauvinistisch geurtje aan geven, het zal ons goed doen, als wij in onzen artsenijschat planten van eigen bodem hebben.

Wetenschappelijke prijsvragen, uitgeschreven door het Bataafsch Genootschap der Proefondervindelijke Wijsbegeerte te Rotterdam (opgericht 1769). Van deze prijsvragen vermelden wij de volgende, die op chemisch of verwant gebied betrekking hebben.

Vraag 130b. Eene phytochemische beschrijving van een of meer soorten eener plantenfamilie, welke nog niet, of althans niet op voldoende wijze, phytochemisch beschreven zijn.

Vraag 146. Het Genootschap wenscht eene critische beschouwing van hetgeen hier te lande op het gebied van bemesting met zeeslib, ter verbetering van zand- en veengronden, is geschied, zoowel uit een technisch als uit een economisch oogpunt, en daarbij tevens de middelen te vernemen, die het mogelijk zouden maken ten behoeve van dergelijke landerijen in meerdere mate dan tot nog toe mogelijk was, van deze grondverbeterende materie gebruik te maken.

Vraag 155. Men vraagt: een experimenteel onderzoek, vooral bij de lagere diersoorten, omtrent de oorzaak der phosphorescentie.

Vraag 156. Men vraagt een experimenteel onderzoek naar de thermoelectrische eigenschappen van eenige metaallegeeringen, waarbij de invloed van de samenstelling der legeringen op de grootte der thermo-electromotorische kracht met betrekking tot die der bestanddeelen in het licht te stellen is en tevens moet worden nagegaan of tusschen de geleidingsvermogens der bestanddeelen een overeenkomstig verband bestaat.

Vraag 181. Het Genootschap vraagt eene beschrijving van de levensvoorwaarden en eigenschappen van een of meer soorten van schimmels, gist of bacteriën, gewichtig voor dezen of genen grooten tak van nijverheid, b.v. voor den landbouw, den tuinbouw, de zuivelbereiding, het bierbrouwen, het stoken van spiritus, de azijnmakerij enz., alsmede van de wijze waarop deze organismen bij de uitoefening van dien tak van nijverheid hunnen invloed doen gelden.

Vraag 186. Het Genootschap vraagt een theoretisch en experimenteel onderzoek naar de oorzaken van de afwijking van de zoogenaamde verdunningswet van OSTWALD, die sterke zuren en basen en neutrale zouten van deze vertoonen, als zij opgelost zijn in water of andere vloeistoffen.

Vraag 187. Het Genootschap verlangt nauwkeurige directe bepalingen van den osmotischen druk in oplossingen, vooral met het oog op de vaststelling der concentratiegrens, waar de afwijkingen van de wetten van BOYLE en GAY LUSSAC merkbaar worden, bij oplossingen in welke geen electrolytische dissociatie aangenomen wordt.

Vraag 190. Men vraagt een chemisch en bacteriologisch onderzoek van het water eener groote rivier, waarin de rioolstoffen eener groote stad

geloosd worden, met het doel den graad der verontreiniging vast te stellen van het water op verschillende plaatsen in de rivier.

Vraag 192. Er wordt gevraagd een onderzoek omtrent den oorsprong en de physiologische beteekenis der groene kleurstof in het lichaam van groene gelede dieren.

Vraag 193. Nieuwe onderzoekingen worden gevraagd aangaande de werking van zwavelpoeder en van koperzouten op de parasieten der plantenziekten. Tevens wordt eene studie verlangd ten aanzien van de werking van andere metaalzouten op de ontwikkeling der Fungi.

Vraag 194. Onderzoekingen worden gevraagd over de rol, welke de micro-organismen vervullen bij het ontstaan van humus uit plantendeelen in den bodem.

Vraag 196. Het Genootschap vraagt onderzoekingen omtrent het voorkomen, de ontwikkelingsgeschiedenis en de eigenschappen van caoutchoucleverend melksap in eene of meer plantensoorten, met eene vergelijkende studie van het caoutchouc uit verschillende deelen eener zelfde plant bereid.

Vraag 200. Wellicht is het mogelijk de voorwaarden te leeren kennen, waardoor de uitwisseling tusschen de bestanddeelen van bloedlichaampjes en omgeving beheerscht wordt, wanneer een onderzoek wordt ingesteld omtrent de permeabiliteit van roode en zoo mogelijk ook van witte bloedlichaampjes voor de ionen van NaCl , NaNO_3 , Na_2SO_4 en de overeenkomstige kaliumzouten.

Het Genootschap vraagt daarom een experimenteele, vooral door chemische analyse toegelichte studie over de permeabiliteit van roode en zoo mogelijk ook van witte bloedlichaampjes voor bovengenoemde ionen.

Vraag 204. Onderzoekingen van LOUIS KAHLENBERG (Journal of Physical Chemistry V, p. 339-392, 1901), DIETERICI (Wied. Ann. 62 p. 616, 1897) en anderen hebben uitkomsten opgeleverd, waaruit zou blijken, dat verschillende eigenschappen van een aantal oplossingen niet in overeenstemming zijn met de theorie der electrolytische dissociatie van ARRHENIUS.

Over DIETERICI's onderzoekingen is strijd gevoerd door OSTWALD (Zeitschr. f. physik. Chemie 26, p. 179, 1898) en ABEGG (Wied. Ann. 64, p. 486-506, 1898).

De bezwaren van KAHLENBERG worden nog meerimalen aangehaald en nieuwe worden er aan toegevoegd.

Het Genootschap vraagt daarom van ieder der zouten NaCl , KCl , CaCl_2 en MgCl_2 oplossingen in water van minstens zes verschillende, waaronder ook geringe, concentraties tusschen 0° en 100° vergelijkend te onderzoeken wat bedreft dampspanningsvermindering, moleculairgeleidend vermogen, vriespuntsverlaging en kookpuntsverhooging.

Vraag 205. Met het oog op de nog zeer onvolledige kennis der scheikundige samenstelling van verschillende ooftsoorten, vraagt het Genootschap analyses van eenige Nederlandsche vruchten, en van de veranderingen, die de bestanddeelen tot aan de boomrijpheid en eventueel bij de narijping ondergaan. In het bijzonder is daarbij te letten op de geaardheid der suikers en der zuren, in de vruchten voorkomende, op het ontstaan der samengestelde aethers, en op de aschbestanddeelen. Het is wenschelijk, van eene vruchtsoort eene of meer bepaalde variëteiten te nemen, en diezelfde variëteit te onderzoeken op exemplaren van verschillenden bodem afkomstig.

Vraag 208. Bij herkenning van chinine wordt veelvuldig gebruik gemaakt van de z.g. thalleiochine-reactie. FUEHNER heeft eenfeitvoerig onderzoek over deze reactie gepubliceerd (Berliner Ber. 1905, 3, 2713) en COMMANDUCI (Chem. Zentralblatt 1911, 1, 325) heeft den weg gewezen om de thalleiochine zuiver af te scheiden. Het blijft echter nog steeds gewenscht, de thalleiochine op hare structuur te onderzoeken.

Het Genootschap vraagt daarom een vernieuwd onderzoek van de thalleiochine-reactie en bepaaldelijk een proefondervindelijke studie aangaande de scheikundige geaardheid en de structuur der zuivere thalleiochine.

Vraag 211. Aangezien bij een paar zoo eenvoudige en gemakkelijk toegankelijke verbindingen als kalium- en natriumsulfaat nog altijd meningsverschil bestaat omtrent het wederkeerig gedrag, en in 't bijzonder van de z.g. glaseriet onzeker is of deze een constante samenstelling heeft, wordt verlangd: Een stelselmatic onderzoek van de wederkeerige verhouding van kalium- en natriumsulfaat tusschen de laagste temperaturen, die nog belang hebben, en het smeltpunt, alles bij gewonen druk. In 't bijzonder is daarbij

te letten op den invloed van de afscheidingssnelheid op het ontstane product en op de oorzaak van de lichtontwikkeling, die deze afscheiding somtijds vergezelt.

Vraag 212. Bij de microchemische analyse van anorganische stoffen, overeenkomstig de methoden van H. BEHRENS, herkent men de metalen onder het microscoop door de vorming van samengestelde metaalverbindingen van uitnemende kristalliseerbaarheid en van ongemeen hoog moleculair gewicht. In vele gevallen zijn de „macrochemische” gaaardheid, samenstelling en eigenschappen dier verbindingen nog niet of onvoldoende bekend, en men mag aannemen, dat vele behooren tot geheel nieuwe reeksen van verbindingen.

Het Genootschap verlangt daarom een studie van een of meer groepen dezer verbindingen en van de verwante verbindingen bij andere metalen.

Vraag 217. Men vraagt nieuwe quantitative bepalingen over de verdeling van radium in de aardkorst (STRUTT, Proc. London Royal Society, 1906) en wenscht in het bijzonder ook een studie in dit opzicht van gesteenten uit onze koloniën.

Vraag 224. Er wordt gevraagd een in monographischen vorm gekleed onderzoek naar het voorkomen en c. q. naar de modaliteiten der reversibiliteit der werking van dierlijke fermenten, en in 't bijzonder der spijsverteringsfermenten van zoogdieren.

Vraag 226. Het is bekend, dat vloeispaath in de gemengen van vele flesschenfabrieken wordt gebezigd en dat dit gebruik dikwerf aanleiding geeft tot beschadiging van den plantengroei in de omgeving, tengevolge van het medegevoerd worden van fluorverbindingen in de schoorsteengassen van die fabrieken.

Omtrent de hoeveelheid en de verbindingvormen, waarin het fluor uit den schoorsteen dezer glasovens ontwijkt, zijn slechts weinig experimenteele gegevens bekend. Toch zouden zoodanige gegevens, bepaaldelijk in verband met het vraagstuk van de fluor-schade, van belang te achten zijn.

Het Genootschap vraagt derhalve een experimenteel onderzoek naar den aard en de hoeveelheid der fluorverbindingen, welke uit den schoorsteen eener vloeispaath verwerkende glasfabriek ontwijken. Wegens de bezwaren, welke aan eene nauwkeurige kwantitatieve bepaling van fluor verbonden zijn, zullen de bij het onderzoek te bezigen methoden met zorg moeten worden gekozen en zal, voor zoover noodig, hunne betrouwbaarheid moeten worden gestaafd.

Het onderzoek moet tevens gegevens verschaffen betreffende de vraag, of een deel van het fluor uit het gemeng in den oven of de rookkanalen wordt teruggehouden.

Vraag 227. Er wordt een onderzoek gevraagd naar de bindingswijze van de koolstof en de stikstof in het cyaan en in zijn eenvoudigste verbindingen met waterstof, metalen enz., waarbij proeven althans aangaande den overgang van carbylaminen in nitrilen en omgekeerd.

1. Aan den schrijver van een, volgens het oordeel der Algemeene Vergadering, voldoende antwoord op een der voorgestelde wetenschappelijke vragen wordt de gouden gedenkpenning van het Genootschap, ter zwaarte van dertig dukaten of de waarde daarvan, ter keuze van den schrijver, aangeboden. 2. De Leden van het Genootschap zullen ook naar den prijs der voorgestelde vragen mogen dingen, mits zij aan het voorstellen dezer vragen, of wel aan de beoordeeling der antwoorden daarop, niet hebben deelgenomen. 3. De schrijvers zullen van den prijs verstoken zijn, indien zij vóór de uitwijzing daarvan op eenige wijze bij Directeuren of bij Leden, door wie de beoordeeling geschiedt, zich hebben doen bekend worden, ten ware Directeuren het onvermijdelijk noodig geoordeeld hadden van des schrijvers nadere inlichtingen te ontvangen. 4. De antwoorden op de vragen moeten in het Nederlandsch, Fransch, Duitsch of Engelsch in duidelijk leesbaar schrift, door eene andere hand dan die des schrijvers of liever nog met eene schrijfmachine geschreven, vóór of op den eersten Februari 1916 vrachtfrij bij den Eersten Secretaris zijn ingekomen. 5. De schrijvers moeten de antwoorden niet met hun naam, maar met eene zinspreuk teekenen en in een vergezeld naambriefje, dat dezelfde zinspreuk tot opschrift heeft, hun naam en adres vermelden. 6. De antwoorden zullen alleen dan door

het Genootschap ter beoordeeling worden aangenomen, indien zij niet vooraf door den druk zijn openbaar gemaakt. 7. De naambriefjes der antwoorden, waaraan de prijs is toegekend, zullen in de Algemeene Vergadering terstond geopend worden; die der antwoorden, waaraan de prijs niet is toegewezen, zullen in dezelfde Vergadering ongeopend verbrand worden. 8. Aan de schrijvers, aan wier antwoorden de prijs is toegekend, zal daarvan ten spoedigste kennis worden gegeven. Zij zullen den prijs zoo spoedig doenlijk bij den Eersten Secretaris kunnen ontvangen, tegen afgifte van een bewijs van ontvangst. 9. Wanneer een antwoord, waaraan de prijs is toegekend, door twee schrijvers is ingeleverd, zullen de schrijvers de vrijheid hebben om twee gedenkpenningen, ieder de helft der waarde bedragende, te vragen. 10. Indien twee antwoorden, op een en dezelfde vraag ingezonden, beide de bekroning waardig worden geoordeeld, zal aan beide de prijs worden toegekend. 11. Het Genootschap zal alle ingekomen antwoorden, welke het den prijs heeft waardig gekeurd, zoo spoedig mogelijk doen drukken en uitgeven; het zal den schrijvers elk twaalf exemplaren hunner verhandeling aanbieden.

Octrooien. ¹⁾

Openbaarmakingen van 2 Nov. 1914²⁾.

Klasse 4c, No. 1094 Ned., ingediend 29 Aug. 1912. Verbeterd toestel tot het tijdelijk afsluiten van gas-hoofdleidingen en derg. CLIFFORD TOON te Christchurch (Nieuw-Zeeland).

Klasse 4d, No. 2785 Ned., ingediend 12 Juni 1913. Schakelwerk voor omkeerbare veraanstekers voor gas. Berlin-Anhaltische-Maschinenbau A. G. te Berlijn.

Klasse 8m, No. 2989 Ned., ingediend 18 Juli 1913. Werkwijze voor het verven met ijsverven van katoenen garens, pincops, spoelen en van losse katoen. Chem. Fabrik Griesheim-Elektron te Frankfurt a. d. M.

De met de oplossing van een 2,3-oxynaftoezuurarylide geïmpregneerde katoen wordt zonder te drogen met niet gesulfureerde diazoverbindingen, met uitzondering van diegene uit diaminodifenyldialkylaethers, behandeld.

Klasse 21f, No. 1787 Ned., ingediend 20 Dec. 1912. Verbeteringen aan kwikdampampen, dienende voor de sterilisatie door middel van ultra-violetstralen. M. von RECKLINGHAUSEN, A. HELBRONNER en V. HENRI, allen te Parijs.

Klasse 24b, No. 2719 Ned., ingediend 3 Juni 1913. Vuurfront voor met vloeibare brandstof gestookte vuren. R. A. MEYER te Rijswijk (Z.-H.) en L. E. SMITH te High Docks, South-Shields (Engeland).

Klasse 45a, No. 4377 Ned., ingediend 23 Maart 1914. Geulenploeg ten gebruike op suikerplantages. W. W. SCHIPPERS te Pekalongan (N. O. I.).

Klasse 47f, No. 2539 Ned., ingediend 26 April 1913. Verbetering aan bewapende bekleding voor metalen buizen. Commanditaire Handelsvennootschap „Hollandsche Plaatwellerij- en Pijpenfabriek, J. D. B. Olie en Gonnerman" te Velzen.

Klasse 47h, No. 2836 Ned., ingediend 21 Juni 1913. Werkwijze en inrichting voor het gelijktijdig regelen van de opbrengst van roteerende pompen en van het aantal omwentelingen van roteerende hydraulische motoren, die door deze pompen worden aangedreven. G. SILVESTRI en ANT. FINDENIGG, beiden te Weenen.

Klasse 58b, No. 2702 Ned., ingediend 29 Mei 1913. Verbetering aan balenpersen. A. PAAL te Osnabrück.

¹⁾ Bewerkt door E. C. SUTHERLAND.

²⁾ Zie voor de vorige openbaarmakingen Chem. Weekbl. 1913 en Chem. Weekbl. 1914, blz. 67, 138, 194, 236, 261, 355, 609, 641, 665, 711, 768, 828, 865, 897, 945 en 974.

Klasse 59b, No. 2377 Ned., ingediend 2 April 1913. Roteerende pomp of compressor. Dr. Ing. FRANZ LAWACZECK te Halle a/S.

Klasse 64b, No. 3031 Ned., ingediend 24 Juli 1913. Met een drukstof werkende flesschen-capsuleermachine. General Industries Cy. te New York (V. St. v. A.).

Klasse 81e, No. 2210 Ned., ingediend 4 Maart 1913. Transporteur tot het overbrengen van kolen, erts en dergelijke in de ruimen of bunkers van schepen. N.V. „Werf Gusto”, voorh. Firma A. F. Smulders te Schiedam.

Klasse 81e, No. 2462 Ned., ingediend 15 April 1913. Pijpennet met afsluitorganen voor het aftappen van ontvlambare vloeistoffen. J. F. ROLLAND en P. A. P. MAUCLÈRE, beiden te Parijs.

Klasse 81e, No. 3546 Ned., ingediend 29 Oct. 1913. Inrichting tot het bewaren en aflappen van vloeibare brandstoffen. H. FISCHER te Berlijn en E. EICHLER te Berlijn-Grünewald.

Verleende octrooien:

Klasse 10a, No. 402, 7/10 '14. Verbetering van eene werkwijze tot het vervaardigen van houtskool. O. WRIGHT te Pennant-Hills nabij Sydney (Australië).

Klasse 12d, No. 429, 20/10 '14. Verbetering aan filtreertoestellen. M. DEACON en W. GORE te Londen S. W. Westminster.

Klasse 32a, No. 400, 3/10 '14. Verbetering aan een inrichting tot het neerleggen van glazen cylindrs en derg. Empire Machine Company, in Pittsburg (V. St. v. A.)

Klasse 39b, No. 414, 13/10 '14. Werkwijze ter bereiding van een caoutchouc-surrogaat. Dr. O. RÖHM te Darmstadt.

Klasse 78a, No. 362, 10/9 '14. Verbetering aan eene inrichting aan lucifers-machines, om gelijktijdig meerdere rijen houtjes in te schuiven. H. A. GSELL te Parijs.

Vraag en aanbod (Gratis).

Te koop gevraagd:

aceton-olie
aluin
aluinblokken
aluminium (poeder)
amylacetaat
anthranilzuur
antimoonoxyde
asbest (ruwe)
beendervet
bitterzout
bladgoud
bladzilver
bijtende potasch
cadmium
chloorzink
crystalose
dubbelsuperphosphaat
eigeel (gedroogd)
eiwit (gedroogd)
fluornatrium
harpuis (scheeps-pek)
hydrosulfiet

indigo
kainiet
kaliumbisulfaat
kaliumcarbonaat
kaliummetabisulfiet (krist.)
kaliumsalpeter (ongeraff.)
lakmoes
locustgom
menthol
mica
naphtol (β -)
natriumbisulfiet
natriumhydroxyde (zuiver, en natrio)
olie (ruwe, voor motoren)
pepton (WIRTE)
perkamentpapier (voor techn. teekeningen, Holl. fabr.)
phosphorus
rattenkruid
ricinusolie (2e persing)
saccharine
salicylzuur

1 beteekent, dat de aanvraag afkomstig is van een laboratorium en betrekking heeft op een tamelijk kleine hoeveelheid.

salpeterzuur s.g. 1.50 (48° Bé), techn.
 chloorvrij
 thorium

Te koop aangeboden:

alcohol (zie adv.)
 bemestingszouten (zie adv.)
 bestrijdingsmiddelen van planten-
 ziekten en veeziekten (zie adv.)
 bismuthzouten
 brandspiritus (zie adv.)
 carbo animalis puriss. (zie adv.)
 carbolzuur
 ceresine
 chemikaliën voor analytische, medi-
 sche en techn. doeleinden (zie adv.)
 chloorkalk
 chloormagnesium
 creoline
 galnoten (Japansche)
 gelatine
 indicatoren (zie adv.)
 kamfer
 kinine
 kleurstoffen (zie adv.)
 kopervitriool
 kroonpek
 krijt
 maatanalysevloeistoffen (zie adv.)
 magnesiumcarbonaat
 mangaanoxydhydraat (zie adv.)

wolvet
 wijnsteenzuur
 zwaveligzuur (watervrij)

marmorkalkhärtepulver (zie adv.)
 morphine
 natriumthiosulfaat
 normaaloplossingen (zie adv.)
 papierwol
 pepton sicc. puriss (zie adv.)
 platina (zie adv.)
 reagentia (zie adv.)
 salmiak
 salpeter (geraff.)
 salpeterzuur (zie adv.)
 schelpkalk
 siliciumbronsdraad
 spiritus (zie adv.)
 sublimaat
 teer
 tetrachloorkoolstof
 vischlijm
 was
 watergasteer
 ijzermenie
 ijzeroxydhydraat (zie adv.)
 zoutzuur (zie adv.)
 zwaveligzuur
 zwavelzuur (zie adv.)

Zie verder de mededeeling betreffende het register der producten onzer chemische fabrieken (dat ook in het Chem. Jaarb. 1915-16 zal worden opgenomen) en ook de *advertenties in deze aflevering*.

Brieven (voor beide rubrieken met ingesloten porto) aan den Redacteur te zenden.

In de rubriek „Vraag en aanbod” worden alleen de namen der ge vraagde of aangeboden stoffen opgenomen, niet de hoeveelheden en prijzen. Voor de vermelding van deze laatste bieden de advertentiebladzijden ge gelegenheid.

Aanbiedingen en aanvragen, die niet door den redacteur per brief zijn beantwoord, zijn doorgezonden aan aanvragers resp. aanbieders. Zij worden niet meer in de correspondentierubriek met de initialen der inzenders vermeld.

Enkele inzenders worden hierbij herinnerd aan het verzoek porto (voor de te voeren correspondentie en voor de doorzending hunner brieven of afschriften van deze aan meer dan één aanvrager of aanbieder) te willen insluiten.

Nederlandsche Bibliografie 1914.¹⁾

- I. M. KOLTHOFF, Carbonas magnesicus Ed. IV. Pharm. Weekbl. 51, 1287.
 H. E. BOEKE, Petrographisch onderzoek van de zoutkernen der diepboring „Ratum” bij Winterswijk. Jaarversl. d. Rijksopsporing van delfstoffen over 1913 (1914).

¹⁾ Behalve Chem. Weekbl. en Verslagen Kon. Akad. van Wetensch. Zie ook Chem. Weekbl. 11, 112, 193, 330, 416, 609, 735, 915. Toezending van afdrukjes of titels van verhandelingen, boeken en brochures voor deze rubriek wordt vriendelijk verzocht.

- G. A. STUTTENHEIM, De vriespuntsbepaling van melk. Pharm. Weekbl. **51**, 1311.
 L. VAN ITALLIE en A. P. OLIVIER, Calcium-acetylsalicylaat. Pharm. Weekbl. **51**, 1361.
 A. SMITS und S. C. BOKHORST, Experimentelle Bestätigungen der neuen Theorie der Erscheinung Allotropie, IIa, Zeitschr. f. physik. Chem. **88**, 608.
 J. MAARSE, Recherche quantitative sur la sulfonation de l'acide benzoïque. Rec. trav. chim. **33**, 207.
 K. GORTER, Sur l'andrographolide. Ibid. **33**, 239.
 S. C. J. OLIVIER, De l'influence de quelques substituants dans le noyau benzénique sur la vitesse de réaction dans la synthèse de sulfones. Ibid. **33**, 244.
 J. BÖESEKEN et J. A. L. M. C. VAN DER EERDEN, La constante cryoscopique du nitrobenzène. Ibid. **33**, 301.
 C. EYKMAN, Die Gärungsprobe bei 46° als Hilfsmittel bei der Trinkwasseruntersuchung. II. Zentralbl. f. Bakt. u. Parasitenk. I. Abt. **37**, 742.
 A. C. DE JONGH, On the Valency of the Chemical Atoms (in connection with theosophical conceptions concerning their exterior form). The Theosophist **35**, No. 10.
 P. W. SCHARROO, Springstoffen, Utrecht 1914.
 J. J. BLANKSMA, Mosterdoliën in cruciferen. Pharm. Weekbl. **51**, 1383.
 H. P. WIJSMAN, A. LAM, c. s., Codex alimentarius, No. 3: Water (2de druk), Groningen 1914.
 J. J. B. DEUSS, Beknopt overzicht over de onderzoekingen van Dr. P. van Romburgh, C. E. J. Lohmann en Dr. A. W. Nanninga (1892–1906). Meded. v. h. Proefstat. voor thee No. 31.
 A. SMITS, Die Anwendung der Theorie der Allotropie auf die elektromotorischen Gleichgewichte und die Passivität der Metalle I. Zeitschr. f. physik. Chem. **88**, 743.

Correspondentie.

In verband met het vaak overschrijden van den gemiddelden omvang der afleveringen, zullen ook eenige beknopte verschijnen.

J. te U. vraagt literatuur aangaande de technische bereiding van aluminium uit klei langs electrischen weg. Kan een onzer lezers hem die opgeven?

K. te A. Volgens Kon. besl. van 15 Oct. 1885, (Staatsblad No. 187) art. 69, is het aan ieder, die niet tot het houden van eene bewaarplaats of tot opslag van ontplofbare stoffen gerechtigd is, verboden zoodanige stoffen voorhanden te hebben. Dit verbod is niet van toepassing op het voorhanden hebben van buskruit tot eene hoeveelheid van 3 K.G., van vuurwerken, die niet meer dan 5 K.G. ontplofbare stof bevatten en van bepaalde hoeveelheden patronen en slaghoedjes. Een en ander mag tot de daarbij vermelde hoeveelheid vrij worden bewaard.

Een hoeveelheid pikrinezuur beneden 5 K.G. moogt U dus zeker in voorraad hebben. In art. 1 wordt bovendien pikrinezuur niet onder de ontplofbare stoffen genoemd, wel prikaten.

C. te M. U zult het gewenschte in een aantal boeken moeten opzoeken, bijv. in Th. B. STILLMAN, Engineering Chemistry (Manual of Quant. Chem. Analysis for the Use of Engineers etc.); F. J. BRISLEE, An Introduction to the Study of Fuel; J. HARGER, Cool and the Prevention of Explosions and Fires in Mines (1913); D. BURNS, Safety in Cool Mines (1912) etc.

V. D. te U. De redacteur zal het zeer op prijs stellen, indien niet alleen gij maar ook anderen hem hun wenschen over in dit weekblad te behandelen onderwerpen willen mededeelen. Hij zal dan gaarne bevoegde personen tot het schrijven der gewenschte opstellen uitnoodigen.

J. te Z. Een fabriek van gedroogde eierdooiers hier te lande is ons onbekend. Misschien kan een onzer lezers u er een noemen. Zie ook onder „Vraag en aanbod”.

De drukproef van de adreslijst der chemici-niet-leden bevat thans 266 namen.

Leden der Ned. Chem. Ver., die trachten willen een of meer dier chemici als lid voor te dragen, zal gaarne een exempl. der drukproef worden toegezonden (vergelijk ook blz. 738 en 752 van dit Weekblad).

Gevraagd de adressen van de scheik. ings.: E. FERMAN, W. J. TH. AMONS, M. KAUFMANN, D. J. VAN MARLE, R. PRIESTER, P. J. SCHOONENBERG, M. SNEL, J. J. VERWEY, U. J. HEERMA VAN VOSS, D. C. DE WAAL, M. J. WEIDEMA, W. L. BROCADES ZAALBERG.

Men wordt verzocht al hetgeen voor den druk bestemd is op één zijde van het papier te schrijven, liefst met de schrijfmachine (behalve formules). De voor den zetter vreemde woorden schrijve men, indien men de pen gebruikt, vooral duidelijk.

Voor correctie is de schrijver verantwoordelijk.

De post laat mededeelingen op de drukproef (behalve verzoek om revisie en toestemming tot afdrukken) niet toe, tenzij als brief gefrankeerd.

Men ontvangt 25 afdrukjes gratis; grooter aantal, bedrukt omslag, beter papier (na opgaaf aan den drukker) op eigen kosten.

De Redactie-commissie adviseert over stukken grooter dan 8 blz. druks of met meer dan twee figuren, beslist over polemische stukken.

Honoreering heeft plaats van stukken, op verzoek van den redacteur ingezonden (behalve boekaanmeldingen) en van die, waarvoor honoreering met hem is afgesproken.

De beperkte plaatsruimte laat overbodige uitweidingen niet toe; evenmin het opnemen van reeds elders verschenen verhandelingen.

Den leden der Nederl. Chem. Vereeniging wordt verzocht adresveranderingen niet aan den Redacteur te zenden, doch aan den Secretaris der Vereeniging, Dr. P. A. MEERBURG, Drift 14, Utrecht.

Den abonne's wordt verzocht adresveranderingen te zenden aan den uitgever, den Heer D. B. CENTEN, O. Z. Voorburgwal 115, Amsterdam.

Erratum.

Blz. 1002, regel 15, te lezen: Mg_2O_{x++} en MgO_{x_2--} .